

Válaszok Eötvös Loránd Fizikai Társulat kerettantervi kérdéseire

1) Az új helyi tantervek bevezetésére két szabály vonatkozik: Az 1. 5. és 9. évfolyamon kell bevezetni, másrészt pedig a kezdő évfolyamokon. E szerint a hat évfolyamos gimnáziumnak a 7.-ben és 9. is. Ez szakmailag problematikus lenne, s ezt az államtitkárság is észlelte, ezért jogszabály-módosítást kezdeményezett, amely alapján **csak a hetedik évfolyamon kell majd bevezetniük.**

2. Az informatika kerettantervének „Ismeretek/fejlesztési követelmények” oszlopában szereplő tartalmak megtanítása az informatika feladata. Ha a „Kapcsolódási pontok” oszlopban szerepel a fizika, akkor az ott feltüntetett anyagnak szerepelnie kell a fizika kerettantervében. Ez az informatikára nézve semmilyen kötelezettséget nem jelent, csak tájékoztató jellegű az informatika helyi tantervének elkészítéséhez. Az elmondottak természetesen fordítva is igazak, és bármelyik két tárgy vonatkozásában ugyanez a helyzet.

A teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy nem volt időnk teljes mértékben ellenőrizni a kapcsolódási pontokat, tehát előfordulhatnak túlzások, de az előbbieket értelmében ez nem okozhat valódi problémát.

3. Fakultációs tantervek nem készülnek; fakultációt az iskola a szabad órakeret terhére tervezhet, ezért ennek tantervét saját maga készíti el, a helyi igények (és nyilván az érettségi követelmények) alapján.

4. A fizika *minimális* óraszám a kerettantervi rendelet értelmében minden szakközépiskolában azonos.

5. A szakközépiskolák az alapóraszámú változaton kívül három, nagyobb óraszámra készült kerettanterv közül is választhatnak. Ezek a kerettantervi rendelet 6. mellékletének 6.3. pontjában található (Emelt fizika címszó alatt). Ezek közül az A és B változat óraszám megegyezik a gimnáziumiával. Az A változat nagyon hasonló a gimnáziumi A változathoz, a B változat pedig ugyanaz, mint ami a gimnáziumra vonatkozó mellékletben is szerepel. A B változat deduktívabb felépítésű, precízebb fogalomalkotásra törekszik és matematikaigényesebb, továbbá tartalmában is bővebb, mint az A változat. Az „Emelt fizikának” nevezett kerettanterv óraszám a gimnáziumiénál is nagyobb és négy évfolyamos. Egy műszaki szakközépiskola megteheti például, hogy a B változatot választja és tovább növelve az óraszámot, csak azokat a témaköröket bővíti-mélyíti tovább, amelyek az irányultságához különösen szükségesek. (Ugyanezt természetesen az A változattal is megteheti.)

6. Az Oktatásért Felelős Államtitkárság a Modern Iskola decemberi számában megjelent útmutatójában a következőképpen fogalmaz: „A szabadon választható tantárgyak kerettanterveiből való választás történhet akár egyes évfolyamokra nézve is.” A válasz tehát: **lehet.**

7. A nem kötelező tantárgyakat az iskola a szabad órakeret terhére taníthatja. Ez történhet egy választott kerettanterv alapján, de lehet saját fejlesztésű is. Semmi nem tiltja, hogy a tantárgy neve ugyanaz legyen, mint egy, a kerettantervi kínálatban is szereplő tárgy neve, mint ahogy azt sem, hogy egyes elemeket ebből felhasználjon az iskola. Ha 10%-nál nagyobb változtatásra van szükség, akkor nem célszerű megnevezni mint választott kerettantervet. Az ilyen, az iskola által kifejlesztett tantárgyat **nem kell akkreditálni.**

8. Igen, lehet-e egy osztályon belül két csoportra vonatkozóan más óraszámot és tantárgyi programot választani, ám a helyi tantervben ezt a képzési „elágazást” egyértelműen meg kell fogalmazni.

9. A két évre vonatkozó tantervi előírások szabad óraszámú és tananyag-csoportosítása **extrém esetben** eredményezheti azt, hogy egy hetedik után iskolát váltó tanuló előző iskolájában még nem, az újban már nem tanulja a fizikát vagy valamelyik másik természettudományos tárgyat. Ez nem lenne helyes, de szerencsére a példa nem is életszerű.

Inkább életszerű az, hogy egyes témakörök egy tanulónál kimaradnak, másnál esetleg kétszer fordulnak elő. (Ha az ajánlott 2-1-es heti óraszám egy iskolában 1-2 formában valósul meg, akkor történhetnek ilyenek.) Mivel azonban az ilyen iskolaváltás eleve nem általános, ezért az így jelentkező problémát **az átvevő iskolának egyedileg kell orvosolnia**. Az átvételkor azonban általában nagyobb gondot szokott jelenteni a tanuló hozott tudásának és kompetenciájának eltérő értékelése. Tehát egy jó képességű gyerek átvételekor nem merül fel a tantervi különbség mint probléma, egy gyengébb képességűnél viszont az átvevő iskola akkor is problémát jelez, ha a tanuló egyébként azonos tananyagbeosztást követő iskolából érkezik...

10. A kolléga (az iskola) helyében én az A változatot nevezném meg mint választott kerettantervet és a helyi tanterv készítésekor mind a tananyag elrendezésében (a két évfolyamos ciklusokon belül szabadon átrendezhető), mind a követelmények meghatározásakor közelítenék a B változat precizitásához. Ugyanis a választott kerettanterv ismeretanyagát szűkíteni, a követelmények szintjét csökkenteni nem, de bővíteni-növelni lehet.

11. A tantervírók a NAT és az államtitkárságtól „készen” kapott óraszámok alapján dolgoztak.

12. Erre a kérdésre nem tudok általános választ adni. Nyilván lesznek olyan csoportok, tanulók, akik számára elegendő a heti plusz két óra, és lesznek olyanok, akiknek nem. A kérdés az, hogy változik-e az arányuk az eddigiekhez képest.

13-14. Az államtitkárság most készíti elő az érettségi felülvizsgálatát, újragondolását. További részletekről nincsenek információink (pontosabban én nem tudok semmi konkrétumot).

A további kérdésekre nem tudunk választ adni, nem intézetünkől függ. Jelenleg a kerettantervi rendelet módosításával megjelenő újabb kerettantervek befejezésén dolgozunk, további feladataink között viszont szerepel a bevezetést segítő módszertani ajánlások, segédanyagok készítése azokon a területeken, ahol jelentősebb változások vannak, így az A változathoz is. Ezek várhatóan az OFI honlapján jelennek majd meg folyamatosan, a tanév kezdetéig.

Budapest, 2013. január 28.

Bánkuti Zsuzsa
tudományos munkatárs

Dobszay Ambrus
központigazgató

Tartalomfejlesztési és Módszertani Központ
Oktatáskutató és Fejlesztő Intézet